Směrnice vedoucí katedry psychologie
č. 3/2026

Část I.

Obecná ustanovení

Čl. 1

(1) Tuto směrnici vydává vedoucí katedry psychologie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (PF JU) na základě čl. 25 opatření děkana č. 3/2026 o studiu v bakalářských a magisterských studijních programech (dále jen „opatření děkana“).

(2) Tato směrnice zejména konkretizuje pravidla obsažená v opatření děkana týkající se státní závěrečné zkoušky (dále jen „SZZ“) nebo její části zajišťované katedrou psychologie pro navazující magisterské programy Učitelství pro 2. stupeň základní školy, Učitelství informatiky pro 2. stupeň ZŠ (jednooborové studium) a Učitelství výtvarné výchovy pro ZUŠ.

Část II.

Oborová část SZZ

Čl. 2

Zkouška z předmětu SZZ

(1) Zkouška z předmětu SZZ se může členit na dílčí součásti; ty jsou hodnoceny souhrnně známkou za zkoušku z předmětu SZZ.

(2) Katedra psychologie zajišťuje zkoušku z předmětu SZZ KPSY/0Q2 Pedagogika a psychologie pro 2. stupeň ZŠ.

Čl. 3

Zkouška z předmětu SZZ Pedagogika a psychologie pro 2. stupeň ZŠ KPSY/0Q2 ověřuje kompetence studenta, které získal či rozvinul studiem pedagogických a psychologických předmětů určených platným studijním plánem.

(1) Do zkoušky ústí tyto povinné předměty:

KPSY/0TZU Teoretický základ učitelství

KPSY/0AUPZ Aplikovaná učitelská příprava

KPEG/0SRI a KPEG/0SRII Seminář reflexe I a Seminář reflexe II

KPEG/0PAUZ Praktická agenda budoucího učitele

Student si v těchto předmětech vytváří portfolio, které je oporou pro přípravu k SZZ i dalšímu studiu.

Do zkoušky z předmětu SZZ KPSY/0Q2 neústí žádné povinně volitelné předměty.

(2) SZZ Pedagogika a psychologie pro 2. stupeň ZŠ se skládá ze dvou částí konaných u jedné komise. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě zhodnocení úrovně znalostí, dovedností a postojů prezentovaných v obou částech zkoušky. O výsledku zkoušky rozhoduje komise hlasováním. Každý přítomný člen komise je povinen hlasovat, zdržet se hlasování není možné. Každý člen komise má jeden hlas. Žádný člen komise nemá silnější hlas ani dodatečný rozhodující hlas pro případ rovnosti hlasů.

(3) Při organizaci a průběhu SZZ se zohledňují potřeby studenta v souladu s příslušnými předpisy a schválenými úpravami podmínek studia a SZZ.

(4) Kritéria hodnocení SZZ:

Zkouška je hodnocena na kvalifikační stupnici: výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl.

Výborně – Student prezentuje hlavní téma a jeho dílčí části (vylosovaný okruh) s porozuměním a správně používá odbornou terminologii. V souladu s teorií vhodně argumentuje a adekvátně reaguje na položené otázky. Teoretické koncepty dokáže efektivně propojit s příklady z (vlastní) praxe. Využívá odbornou literaturu k tématu.

Velmi dobře – Student prezentuje téma a jeho dílčí části (vylosovaný okruh) s částečným porozuměním a odbornou terminologii používá méně často. Ne vždy argumentuje v souladu s teorií, ne vždy přiléhavě reaguje na doplňující otázky a občas potřebuje další otázky k plnému uchopení tématu. Teoretické koncepty propojuje s příklady z (vlastní) praxe částečně, a ne vždy adekvátně. Odbornou literaturu k tématu využívá jen částečně.

Dobře – Student prezentuje téma a jeho dílčí části (vylosovaný okruh) s nízkým porozuměním a neúplně se věnuje jednotlivým částem tématu. Odbornou terminologii používá minimálně a odbornou literaturu jen částečně. Argumentuje v souladu s teorií jen velmi málo, často potřebuje doplňující otázky k pochopení tématu, na které reaguje ne vždy odborně správně. Teoretické koncepty propojuje s příklady z (vlastní) praxe minimálně, a ne vždy adekvátně. Praxi reflektuje povrchně a odbornou literaturu k tématu využívá jen velmi málo.

Nevyhověl – Student prezentuje téma a jeho dílčí části (vylosovaný okruh) bez porozumění, vynechává jednotlivé části tématu, nepoužívá odbornou terminologii ani odbornou literaturu. Nedokáže argumentovat, nereaguje na doplňující otázky, nepropojuje teoretické koncepty s příklady z (vlastní) praxe a uvádí chybné příklady. Odbornou literaturu k tématu nevyužívá. Jeho hodnoty a postoje nejsou v souladu s Kompetenčním rámcem absolventa a absolventky učitelství.

1. **teoretická část – teoretická zkouška z pedagogiky a psychologie:**
   a) student si vylosuje jeden okruh z teoretické části SZZ,
   b) na zpracování písemné přípravy ke zkoušce má 20 min.,
   c) zkouška trvá 20 min.,
   d) u zkoušky prokáže znalosti dané problematiky v souvislostech a interpretuje je ve vztahu k praxi,
   e) studentovi mohou být položeny doplňující dotazy vztahující se k prostudované základní a doporučené literatuře.

2. **praktická část – obhajoba zpracované Analýzy pedagogické situace:**

   a) Student v termínu, který je určen pro odevzdání diplomové práce (dle harmonogramu příslušného akademického roku), odesílá zpracovanou *Analýzu pedagogické situace* na sekretariát katedry psychologie. K odeslání analýzy využije odkazu na univerzitní úložiště, který je zveřejněný na stránkách katedry psychologie v sekci „Pro studenty“ (https://www.pf.jcu.cz/cz/fakulta/katedry/katedra-psychologie/pro-studenty).
   V mimořádných případech může student využít zaslání práce e-mailem, a to na adresu sekretariátu katedry psychologie. Není-li dokument s analýzou řádně a včas odevzdán, je SZZ KPSY/0Q2 klasifikována stupněm „nevyhověl(a)“. Podrobnosti ke zpracování analýzy jsou k dispozici v níže uvedených Pokynech ke zpracování analýzy pedagogické situace. Jeden fyzický výtisk analýzy student předkládá komisi přímo na termínu SZZ.

   b) Na katedře pedagogiky, katedře psychologie a katedře speciální pedagogiky je následně určeným hodnotitelem vypracováno písemné hodnocení analýzy, které je studentovi zasláno emailem nejpozději 3 dny před konáním SZZ.

   c) Prezentace a obhajoba analýzy trvá 15 min. (u SZZ student stručně členům komise představí analyzovanou situaci a její řešení, poté následuje rozprava, v jejímž rámci členové komise studentovi pokládají doplňující dotazy).

   d) Student u SZZ komisi předloží studentské portfolio (nebo jeho pedagogicko-psychologickou část), které si vytváří během celého studia. Portfolio obsahuje povinně reflektivní a didaktické materiály z asistentských, průběžných a souvislých praxí, a dále též na praxi zaměřené materiály, které si student vytváří v předmětech pedagogicko-psychologického základu. Student může portfolio využít při praktické části SZZ na podporu své prezentace a obhajoby Analýzy pedagogické situace. Práce s portfoliem však není samostatnou součástí praktické části SZZ. Součástí portfolia je seznam prostudované literatury.

Čl. 4

Tematické okruhy teoretické části zkoušky

U otázek je potřeba vždy přihlédnout k vývojovému období žáků na 2. stupni ZŠ a vývojovým zvláštnostem v tomto období.

1. **Vývojové období žáka 2. stupně ZŠ.** Uveďte teoretické přístupy k pubescenci. Popište žáky v období pubescence na těchto úrovních: vývojové změny, kognitivní změny, emocionalita, autoregulační procesy, vztahy a postoje, identita a morálka, proces individuace a diferenciace.

   Ve vztahu k praxi: Vyberte jednu situaci ze školního prostředí a aplikujte na ni poznatky o vývojovém období pubescence.

2. **Kognitivní faktory učení.** Popište kognitivní faktory u školního učení (např. význam regulace pozornosti, kognitivní zátěže, kvality a variability mentálních reprezentací; význam hloubky zpracování informací pro zapamatování apod.). Vysvětlete metakognici a popište, jak ji můžete rozvíjet u žáků na 2. stupni ZŠ. Vysvětlete význam žákovských přesvědčení o vlastních schopnostech a uveďte ho v souvislosti s psychologickým principem pro vzdělávání: „Přesvědčení žáků o inteligenci a schopnostech nebo způsob, jakým je vnímají,

mají vliv na to, jak tito žáci na kognitivní rovině fungují a jak se učí“. Vysvětlete práci s chybou a důležitost zpětné vazby pro učení a uveďte ji v souvislosti s psychologickým principem pro vzdělávání: „Pro učení je důležité, aby žáci dostali jasnou, vysvětlující a včasnou zpětnou vazbu“.

Ve vztahu k praxi: Uveďte, jak jste pracovali se zpětnou vazbou na praxi.

3. **Učení žáků.** Popište, jak si žáci osvojují vědomosti, jakými procesy se učí dovednosti a co je nezbytné pro rozvoj kompetencí žáků. Vysvětlete, jakou roli v učení hrají žákovské prekoncepty a jak můžete navodit kognitivní změnu; vysvětlete význam kontextu a smysluplnosti osvojovaných informací. Uveďte, jaké dopady má růstové nastavení mysli a jak učení ovlivňuje učební cíle žáků (orientace na porozumění nebo na předvedení výkonu). Při vysvětlení vyjděte z těchto psychologických principů pro vzdělávání: „To, co žáci už vědí, ovlivňuje jejich učení; kognitivní vývoj žáků a jejich učení nejsou omezovány obecnými vývojovými etapami; učení je založené na kontextu a přenos učení do nových kontextů, proto neprobíhá spontánně, ale je potřebné ho usnadňovat“.

   Ve vztahu k praxi: Vyberte jednu výukovou situaci ze školního prostředí a aplikujte na ni uvedené zásady učení.

4. **Potřeby žáků.** Vysvětlete základní psychické potřeby žáků a jejich vliv na zdravý vývoj žáka. Popište klíčové myšlenky inkluzivního přístupu. Představte koncept wellbeingu a možnosti, kterými ho může škola podpořit, včetně psychosociálního bezpečí žáka. Popište ohrožené a traumatizované dítě a jeho behaviorální projevy, vysvětlete, jak by měl učitel na takové projevy reagovat. Vysvětlete a okomentujte psychologický princip pro vzdělávání: „Emoční pohoda má vliv na úspěšnost vzdělávání, na učení a vývoj“.

   Ve vztahu k praxi: Navrhněte, jaké postupy byste volili pro podporu wellbeingu a vysvětlete jejich souvislost s inkluzivním a trauma informovaným přístupem ve škole.

5. **Jak učitel může pomoci žákům v učení.** Vysvětlete, jak učitel může pomoci žákům v seberegulaci při učení, propojte s poznatky o metakognici, motivaci a roli emocí při učení. Popište, jak pracovat s tvořivostí žáků. K popisu a vysvětlení využijte psychologické principy pro vzdělávání: „Osvojování dlouhodobých znalostí a dovedností výrazně závisí na procvičování; seberegulace žáků napomáhá učení a seberegulační dovednosti je možné vyučovat; tvořivost žáků je možné pěstovat“.

   Ve vztahu k praxi: Uveďte, jak jste pracovali s procvičováním učiva na praxi.

6. **Motivace žáků.** Vysvětlete, co znamená motivace, uveďte její souvislost s potřebami a cíli žáků. Popište poznávací, výkonové, sociální potřeby a potřebu perspektivní orientace. Popište učební cíle a to, jak jsou spojeny s vnější regulací ze strany učitele nebo vnitřní (sebe)regulací žáka. Uveďte propojení vnější a vnitřní motivace a vysvětlete je v kontextu psychologického principu pro vzdělávání: „Žáci mají větší radost z učení a dosahují lepších výsledků, pokud je jejich motivace k úspěchu spíše vnitřní než vnější“. Uveďte, jak učitelé mohou pomoci žákům

s motivací tím, jakým způsobem nastavují vzdělávací cíle a vysvětlete souvislost s psychologickým principem pro vzdělávání: „Pokud si žáci zvolí za cíl učivo skutečně zvládnout, spíše než podat dobrý výkon, jsou při řešení obtížných úkolů vytrvalejší a zpracovávají informace více do hloubky“.

Ve vztahu k praxi: Uveďte možné diagnostické postupy vedoucí k poznání žákovy motivační struktury a navrhněte postupy na jejich změnu a rozvoj.

7. **Učitelovo poznávání žáků**. Objasněte, jak může učitel svým očekáváním ovlivnit výkon žáka (popište např. Pygmalion efekt, Golem efekt, vysvětlování příčin úspěchu a neúspěchu, schematizující typizování žáků, paradoxní účinky učitelových motivačních postupů apod.). Porovnejte s psychologickým principem pro vzdělávání: „Očekávání, která mají učitelé od svých žáků, mají vliv na to, jaké mají tito žáci příležitosti k učení, na jejich motivaci a studijní výsledky“. Uveďte, jak pracovat s tímto psychologickým principem pro vzdělávání v souvislostech inkluzivního vzdělávání: „Učení se odehrává v různých sociálních kontextech“.

   Ve vztahu k praxi: Vyberte jednu situaci ze školního prostředí a aplikujte na ni vybranou teorii vztahující se k vnímání druhých.

8. **Diagnostika průběžných školních výkonů žáků.** Uveďte způsoby diagnostiky prekoncepcí a předchozích znalostí žáků ve výuce. Ústní zkoušky, písemné práce, pozorovací archy, portfolio jako diagnostický nástroj. Didaktické testy (normy, standardizace). Školní didaktické testy (výsledky a klasifikace). Neformální měření kompetencí. Posudky, klasifikace, vysvědčení. Vysvětlete, v čem spočívá diagnostický potenciál studijních výsledků – analýzy studijních výsledků žáka.

   Ve vztahu k praxi: Ve vztahu k aprobačním předmětům navrhněte a okomentujte škálu možných hodnotících nástrojů pro klasifikaci žáků.

9. **Hodnocení a prospěch žáků.** Uveďte možné příčiny zhoršení prospěchu žáka, možné příčiny kolísání prospěchu – nerovnoměrných výkonů žáka, možné příčiny trvalého neprospěchu žáka. Vysvětlete pojmy naučená bezmocnost, syndrom neúspěšné osobnosti. Vysvětlete procesy hodnocení ve výuce; uveďte strategie, postupy a podmínky kvalitního formativního hodnocení. Využijte k tomu psychologický princip pro vzdělávání: „Formativní i sumativní hodnocení žáků je důležité a užitečné, každé z nich ale vyžaduje odlišný přístup a interpretaci“.

   Ve vztahu k praxi: Ve vztahu k aprobačním předmětům navrhněte a okomentujte kritéria, která můžete aplikovat na hodnocení prospěchu žáka, zvažte přitom formativní i sumativní hodnocení.

10. **Psychosociální klima školy a školní třídy.** Definujte pojem klima školy a školní třídy. Vysvětlete, proč je pro učitele důležitá znalost problematiky sociálních skupin, aplikujte obecné znalosti z této problematiky a z problematiky sociálních potřeb (např. prestiže

a afiliace) na školní třídu. Uveďte principy práce se skupinovou dynamikou ve třídě a rozveďte role žáků ve skupině. Popište, jakým způsobem můžeme provádět diagnostiku.

Ve vztahu k praxi: Na základě své zkušenosti z praxe navrhněte možnosti ovlivňování třídního klimatu.

11. **Komunikace učitele.** Popište principy efektivní komunikace (např. koncepci tzv. školy bez poražených). Vysvětlete komunikační bloky, uveďte hlavní zásady aktivního naslouchání a řešení konfliktů. Porovnejte tyto principy a zásady s psychologickým principem pro vzdělávání: „Interpersonální vztahy a komunikace mají zásadní význam jak pro proces výuka-učení, tak pro socio-emoční vývoj žáků". Popište, jak komunikovat s rodiči problémy a edukační potřeby jejich dětí. Jaké zásady partnerské komunikace uplatňovat při jednání s rodiči, kteří mají různé pohledy na edukaci svých dětí.

    Ve vztahu k praxi: Uveďte, jaké principy komunikace jste uplatňovali na praxi a jakým úskalím je třeba se vyvarovat.

12. **Učitelská profese jako soubor profesních kompetencí**. Vymezte soubor pedagogicko-psychologických a oborových kompetencí, které tvoří základ pro výkon jeho profese učitele. Vysvětlete reflektivní kompetenci učitele a popište způsoby, jak učitel může reflektovat výuku (např. předem strukturovaná reflexe, následně strukturovaná reflexe, didaktické kazuistiky ad.). Popište, co utváří učitelovo subjektivní pojetí výuky.

    Ve vztahu k praxi: Charakterizujte kompetenci, kterou jste si uvědomovali jako klíčovou ve výchovných situacích, které jste museli s žákovskými kolektivy řešit v rámci praxe a vztáhněte ji ke Kompetenčnímu rámci absolventa a absolventky učitelství.

13. **Učitel a jeho spolupráce s pracovníky poskytujícími poradenské služby ve škole.** Popište inkluzívní (společné) vzdělávání a související nároky na učitelovu práci s heterogenním třídním kolektivem. Uveďte a charakterizujte, kteří pracovníci se podílejí na poskytování poradenských služeb ve škole a jaké jsou oblasti jejich spolupráce s učitelem. Popište principy školy jako učící se organizace. Kultura školy a možnosti, jak ji ovlivnit.

    Ve vztahu k praxi: Popište svou zkušenost s výchovným poradcem nebo školním metodikem prevence, případně s oporou o materiály z vašeho portfolia uveďte, jak byl obsah činností učitelů na těchto pozicích vymezen ve škole, kde jste byli na praxi a okomentujte.

14. **Učitelská profese v pracovněprávních a organizačních souvislostech.** Uveďte práva a povinnosti učitele ve vztahu k zaměstnavateli, k vedení školy, k zákonným zástupcům žáků. Odpovědnost učitele za žáka během vyučování. Uvedení učitele do pracovního poměru, uvádějící učitel, mentoring ve škole a začínající učitel. Vysvětlete systém dalšího vzdělávání učitelů.

    Ve vztahu k praxi: Popište, jak jste v rámci souvislé praxe řešili pravidla spolupráce a bezpečného chování s žáky ve třídě. Uveďte svou představu o svých prvních krocích po nástupu do profese učitele.

15. **Činnosti třídního učitele**. Popište a vysvětlete možnosti utváření vhodného učebního prostředí ve vyučovacích hodinách. Popište a vysvětlete utváření klimatu školní třídy třídním učitelem na třídnických hodinách, adaptačních kurzech ad. Popište druhy administrativní činnosti třídního učitele (elektronická třídní kniha a další agenda). Uveďte, jaké jsou možné formy spolupráce školy a třídního učitele s rodiči.

    Ve vztahu k praxi: Popište, jak jste v rámci praxe podporovali (nebo jak učitel podporoval) utváření vhodného učebního prostředí. Uveďte příklady činností třídního učitele, které jste měli možnost pozorovat na praxi.

16. **Vzdělávání v ČR.** Popište silné stránky a hlavní výzvy našeho školství, hlavní strategické dokumenty, kterými se řídí. Charakterizujte současný vzdělávací systém – školy a školská zařízení, soukromý sektor vzdělávání, alternativní školy. Vysvětlete, jaké jsou cíle a obsah vzdělávání, popište rámcové a školní vzdělávací programy a jejich vliv na práci učitele ve škole a ve třídě. Stručně charakterizujte roli školní inspekce a její charakteristiky kvalitní školy.

    Ve vztahu k praxi: Uveďte inspirace pro svoji výuku a profesní dráhu.

17. **Systém podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.** Vysvětlete koncept speciální potřeby, uveďte příklady žáků, kteří tuto kategorii naplňují. Popište legislativní zázemí vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jeho formy (integrace individuální a skupinová, společné vzdělávání). Popište systém poradenských služeb ve školství, vysvětlete roli a náplň práce jednotlivých institucí (školská poradenská zařízení).

    Ve vztahu k praxi: Uveďte příklady činností, které vykonávají školská poradenská zařízení a popište, jak se vztahují k práci učitele.

18. **Práce se žákem se speciálními vzdělávacími potřebami.** Vysvětlete koncept podpůrných opatření v kontextu inkluzivního vzdělávání. Uveďte obecně kategorie postupů, které využíváme jako podpůrná opatření. Vysvětlete rozdělení podpůrných opatření do jednotlivých stupňů. Definujte roli asistenta pedagoga a popište náplň jeho práce. Uveďte zásady spolupráce mezi učitelem a asistentem pedagoga.

    Ve vztahu k praxi: Uveďte příklady úpravy obsahu, metod nebo organizace práce u žáka s vybraným typem speciální vzdělávací potřeby podle své aprobace.

19. **Nadaný žák.** Definujte pojem nadání, nadaný a mimořádně nadaný žák. Vysvětlete přístup k nadání v kontextu inkluzivního vzdělávání. Popište specifika myšlení a učení nadaných žáků. Vyjmenujte základní možnosti úprav metod, které využíváme ve vzdělávání nadaných žáků. Zmiňte organizace a instituce, které podporují práci s nadanými žáky. Vysvětlete, jaké možnosti má učitel při pedagogické diagnostice nadaného žáka. Shrňte možnosti práce se třídou, ve které je začleněn nadaný žák. Zaměřte se zejména na tyto oblasti podpory: organizace výuky, modifikace výukových metod a forem práce, práce s třídním kolektivem.

Ve vztahu k praxi: Uveďte konkrétní příklady obohacování a akcelerace učiva ve vašem oboru.

20. **Žák se specifickou poruchou učení.** Definujte pojmy specifická porucha učení. Vyjmenujte a popište základní typy specifických poruch učení, uveďte základní symptomy. Uveďte vhodné přístupy a modifikace vzdělávacího procesu. Vysvětlete, jaké možnosti má učitel při pedagogické diagnostice žáka se specifickou poruchou učení.

    Ve vztahu k praxi: Uveďte příklady symptomatiky specifických poruch učení u konkrétního žáka a vhodné vzdělávací postupy podle své aprobace.

21. **Žák s odlišným mateřským jazykem.** Charakterizujte žáka s odlišným mateřským jazykem. Uveďte základní úpravy ve vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem. Vysvětlete, jaké možnosti má učitel při pedagogické diagnostice žáka s odlišným mateřským jazykem. Shrňte možnosti práce se třídou, ve které je začleněn žák s odlišným mateřským jazykem. Zaměřte se zejména na tyto oblasti podpory: organizace výuky, modifikace výukových metod a forem práce, práce s třídním kolektivem.

    Ve vztahu k praxi: Uveďte konkrétní příklady práce učitele s žákem s odlišným mateřským jazykem.

22. **Žák se zdravotním oslabením a chronickým onemocněním; se smyslovým postižením; s poruchou hybnosti.** Uveďte příklady chronických chorob a stavu, se kterými se můžete setkat u žáků základních škol. Popište základní úpravy a vhodné pomůcky pro vzdělávání těchto žáků. Vyjmenujte vhodná preventivní opatření pro podporu školní docházky žáků s chronickými onemocněními. Vysvětlete, jaké možnosti má učitel při pedagogické diagnostice a při modifikaci práce se žákem se smyslovým postižením a s postižením hybnosti. Shrňte možnosti práce se třídou, ve které je takový žák začleněn. Zaměřte se zejména na tyto oblasti podpory: organizace výuky, modifikace výukových metod a forem práce, práce s třídním kolektivem.

    Ve vztahu k praxi: Popište, jak můžete využívat spolupráce s asistentem pedagoga u chronicky nemocných žáků, u žáků se smyslovým postižením nebo postižením hybnosti.

23. **Žák s postižením intelektu; žák s poruchou autistického spektra**. Pojmenujte a popište jednotlivé stupně mentálního postižení (postižení intelektových funkcí). Vysvětlete, jaké možnosti má učitel při pedagogické diagnostice žáka s postižením intelektu. Popište, jaké jsou jejich vzdělávací limity. Vymezte poruchy autistického spektra, s důrazem na vysokofunkční autismus a Aspergerův syndrom. Popište diagnostické možnosti učitele v této oblasti a vyjmenujte vhodné způsoby práce s žáky s poruchou autistického spektra. Shrňte možnosti práce se třídou, ve které je začleněn žák s postižením intelektu a ve které je žák s poruchou autistického spektra. Zaměřte se zejména na tyto oblasti podpory: organizace výuky, modifikace výukových metod a forem práce, práce s třídním kolektivem.

    Ve vztahu k praxi: Vysvětlete postupy předcházení problémovému chování žáků s poruchou

autistického spektra s využitím nástrojů metodického doporučení MŠMT (Krizový plán apod.).

24. **Rizikové chování ve třídě.** Vysvětlete pojmy rizikové chování, problémové chování a porucha chování. Uveďte příklady rizikových projevů, které jsou charakteristické pro dospívání. Definujte šikanu, jednotlivé fáze, popište strategie řešení, možnosti ochrany žáků a následné péče. Uveďte možnosti prevence rizikového chování a podpory duševního zdraví dětí a dospívajících. Popište Minimální preventivní program, navrhněte jeho důležité prvky.

    Ve vztahu k praxi: Na základě praxe či vlastní zkušenosti popište rizikovou situaci a její následné řešení. Zhodnoťte, zda byla situace řešena efektivně nebo navrhněte jiný postup.

Literatura

American Psychological Association, Coalition for Psychology in Schools and Education. (2015). *Top 20 principles from psychology for prek 12 teaching and learning*. Dostupné z https://www.apa.org/ed/schools/teaching-learning/top-twenty-principles-czechoslovakian.pdf

Dwecková, C. (2015). *Nastavení mysli*. Jan Melvil.

Fletcher-Wood, H. (2021). *Responzivní výuka. Kognitivní vědy a formativní hodnocení v praxi.* EduLab.

Gordon, T., & Žemlová, J. (2015). *Škola bez poražených: praktická příručka efektivní komunikace mezi učitelem a žákem*. Malvern.

Janošová, P., et al. (2016). *Psychologie školní šikany.* Grada.

Jaššová, M. (15. 3. 2024). *Trauma respektující přístup ve školách.* Dostupné z webinář k trauma respektujícímu přístupu ve škole

Jedlička, R., Koťa, J. & Slavík, J. (2018). *Pedagogická psychologie pro učitele: psychologie ve výchově a vzdělávání.* Grada.

Hendrick, C., & Macpherson, R. (2019). *Co funguje ve třídě. Most mezi výzkumem a praxí.* EduLab.

Kolář, M. (2011). *Nová cesta k léčbě šikany*. Portál.

Kol. autorů (2015). *Katalog podpůrných opatření.* Univerzita Palackého v Olomouci. Dostupné z http://katalogpo.upol.cz/

Mareš, J. (2013). *Pedagogická psychologie.* Portál.

Mareš, J., & Ježek, S. (2012). *Klima školní třídy. Dotazník pro žáky.* Národní ústav pro vzdělávání. Dostupné z http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/15_klima_skolni_tridy.pdf

Mertin, V., & Krejčová, L. (2012). *Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika.* Wolters Kluwer.

Miovský, M., et al. (2015). *Prevence rizikového chování ve školství*. Lidové noviny.

MŠMT. (2010). *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže*

(Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28). Dostupné z https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny

MŠMT. (2016). *Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (Dokument č.j. MSMT-21149/2016).* Dostupné z https://www.msmt.cz/file/38988/

MŠMT. (2017). *Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS v rámci vzdělávacího procesu.* Dostupné z https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny

MŠMT. (2021). *Strategie rozvoje vzdělávací politiky 2030.* Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR. Dostupné z https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030

Musilová, Z. (2019). *Dopad dětské traumatizace – výsledky studie ACE*. Pro Terapie. Dostupné z Dopad-detske-traumatizace-vysledky-studie-ACE.pdf (proterapie.cz)

Procházka, M. (2019). *Metodik prevence a jeho role na základní škole.* Pasparta.

Průcha, J. (Ed.) (2009). *Pedagogická encyklopedie.* Portál.

Průcha, J. (2012). *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání.* Portál.

Skácelová, L. (2012). *Metodika vedení třídnických hodin.* Togga.

Slowík, J. (2016). *Speciální pedagogika*. Grada.

Society for all – knihovna materiálů zahrnující problematiku inkluze, ohroženého dítěte, pozitivní podpory a řešení poruch chování, trauma informovaného přístupu, wellbeingu: https://www.societyforall.cz/knihovna

SOFA. (2013). *Traumatizovaný mozek.* Dostupné z Traumatizovaný mozek - Society for all

Školský zákon a vyhlášky č. 27/2016 a 72/2005 v aktuálně platném znění

Tomková, A., Hejlová, H., Procházka, M., & Najmonová, M. (2020). *Spolupráce učitele s dalšími odborníky v realitě společného vzdělávání.* Pedagogická fakulta JU.

Valenta, M., Hutyrová, M., Langer, J., Ludíková, L., Mlčáková, R., Müller, O., Polínek, M. D., Potměšil, M., & Vítková, M. (2014). *Přehled speciální pedagogiky: rámcové kompendium oboru*. Portál.

Vališová, A., & Kasíková, H. (eds.). (2011). *Pedagogika pro učitele*. Grada.

Vodáčková, D. (2002). *Krizová intervence.* Portál.

Wiliam, D., & Leahy, S. (2016). *Zavádění formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy*. EduLab.

Část III

Kvalifikační práce

Čl. 5

Obsahové a formální požadavky

(1) Minimální a maximální rozsah diplomové práce (vlastní text práce bez obsahu, seznamu literatury a příloh) je stanoven na 65–95 normostran.

(2) Formální požadavky na úpravu práce jsou zveřejněny na stránkách katedry psychologie v sekci „Pro studenty“.

(3) Požadavky na úpravu citací a způsob uvedení bibliografických údajů stanovuje citační norma APA nebo ČSN ISO 690 v aktuální verzi. Zvolená citační norma musí být v celé práci používána jednotně.

(4) Využívání nástrojů umělé inteligence se řídí opatřením rektora R 640 v aktuálním znění.

(5) Kritéria hodnocení diplomové práce jsou uvedena v příloze č. 2 této směrnice.

Čl. 6

Obhajoba diplomové práce

(1) Obhajoba diplomové práce trvá 20 minut. Při organizaci a průběhu obhajoby se zohledňují potřeby studenta v souladu s příslušnými předpisy a schválenými úpravami podmínek studia a SZZ. Průběh obhajoby:

a) Student komisi stručně (např. za pomoci prezentačních programů) představí cíl práce, strukturu práce, výsledky a přínos práce.

b) Komise se seznámí s posudky práce.

c) Student reaguje na případné připomínky a otázky uvedené v posudku.

d) Následuje diskuse k práci, členové komise pro SZZ mohou studentovi položit doplňující dotazy.

(2) Hodnocení práce zahrnuje hodnocení obsažené v posudcích i hodnocení obhajoby před komisí SZZ. Výkon je hodnocen jednou známkou.

Část IV.

Organizační ustanovení

Čl. 7

Vyřizování žádostí studentů a rozdělení povinností

(1) Žádosti studentů týkající se SZZ a kvalifikačních prací administrativně zpracovává asistent/ka katedry. O žádostech rozhoduje vedoucí katedry, není-li nadřazeným předpisem stanoveno jinak.

(2) Vedoucí katedry může plněním jednotlivých úkolů vyplývajících z této směrnice a opatření děkana pověřit členy katedry.

Část V.

Závěrečná ustanovení

Čl. 8

Závaznost, aplikovatelnost a výklad směrnice

(1) Pravidla obsažená v této směrnici jsou závazná pro všechny, jichž se týkají, včetně vedoucí katedry. Změna v osobě vedoucí katedry nemá na platnost pravidel uvedených v této směrnici vliv.

(2) Změny pravidel lze činit pouze vydáním nové směrnice postupem podle čl. 25 opatření děkana č. 3/2026.

(3) V případě rozporu této směrnice s některým opatřením rektora, prorektora, děkana nebo proděkana, vnitřním předpisem JU nebo PF JU nebo právním předpisem se použije příslušný nadřazený předpis.

(4) Výkladem směrnice je pověřen proděkan pro studium. Je-li to vhodné nebo nezbytné, vyžádá si před provedením výkladu stanovisko vedoucí katedry.

Čl. 9

Zrušující ustanovení

Zrušuje se směrnice Sekce pedagogických a psychologických programů č. 3/2024.

Čl. 10

Tato směrnice nabývá účinnosti 21.9. 2026

V Českých Budějovicích dne 18.9. 2026

Mgr. Zdeňka Bajgarová, Ph.D., v.r.
vedoucí katedry psychologie

Příloha č. 1

Pokyny ke zpracování Analýzy pedagogické situace

Vyberte si konkrétní pedagogickou situaci, kterou jste zažili v rámci své praxe v roli účastníka nebo pozorovatele. Podle následujících pokynů situaci popište, proveďte sebereflexi vzhledem k situaci, interpretujte situaci, formulujte otázku, kterou budete řešit, a na základě odborné literatury zpracujte východiska pro řešení situace. Následně navrhněte adekvátní řešení a proveďte výstupní reflexi svého zpracování analýzy pedagogické situace. Při odkazování na použité zdroje (literaturu) a tvorbě seznamu použitých zdrojů dodržujte citační normy (viz níže).

I. část: Popis stavu výchozí situace (900–1800 znaků vč. mezer)

- Popište účastníky pedagogické situace (počet, věk, učitelé, žáci, rodiče, další účastníci).
- Popište, v jakém prostředí se situace odehrála.
- Popište vznik, průběh, stávající stav, případně řešení situace samotnými účastníky.
- Popište verbální i neverbální komunikaci jednotlivých účastníků situace.
- Při popisu situace se zaměřte na popis pozorovaného chování (bez interpretace).

II. část: Vstupní sebereflexe vzhledem k situaci (900–1800 znaků vč. mezer)

- Vytvořte si obraz této situace v hlavě a na chvíli jej podržte. Sledujte jako pozorovatel, co se ve Vás děje. Poté zodpovězte následující otázky:
- Jaké Vám proběhly hlavou myšlenky, fantazie, představy, nápady k prvoplánovým reakcím?
- Jak jste situaci prožíval/a? Jaké byly Vaše emoce, pocity, tělesné vnímání?
- Co Vám situace připomněla z Vašeho osobního života?
- Čeho osobního se prožitá situace ve Vás dotkla?
- Čeho jste se při prožívání situace obával/a?
- Co se Vám v dané situaci zdálo jasné a co nejasné?

III. část: Interpretace situace (1800–2700 znaků vč. mezer)

- Interpretujte řešenou situaci. Zaměřte se na bližší dešifrování výchovné situace. Zodpovězte následující otázky:
    - O co se v situaci vlastně jednalo?
    - V jakém kontextu situace vznikla?
    - Čím bylo chování účastníků (moje chování, jestliže jsem se situace aktivně účastnil/a) v této situaci ovlivněno?
    - O jakou třídu se jednalo?

    - Kteří žáci se v dané situaci angažovali a jak?
- Dále se pokuste odhalit příčiny vzniku reflektované situace a volby způsobu jejího řešení. Zodpovězte následující otázky:
    - Proč k této situaci vlastně došlo? Kdo ji vyvolal?
    - O co jsem se při řešení situace opíral (o co se opíral řešitel situace)?

IV. část: Formulace otázky, která vystihuje řešenou situaci (100–200 znaků vč. mezer)

- Na základě zpracování předchozích částí formulujte otázku, na kterou budete hledat odpověď při zpracování teoretických východisek a při návrhu řešení analyzované pedagogické situace.

V. část: Zpracování teoretických východisek pro řešení situace (2700–3600 znaků vč. mezer)

- Zmapujte teoretická východiska pro řešení dané situace.
- Najděte a použijte takové teoretické zdroje, myšlenky, teorie, modely, které Vám umožní situaci hlouběji popsat a porozumět jí ve všech možných podstatných aspektech.
- Použijte alespoň 5 publikací (minimálně od 3 různých autorů), vycházejte z odborných článků a monografií. Nepoužívejte pouze učebnice a lexikony. Internetové zdroje používejte obezřetně, pouze jsou-li to odborné autorské texty. Dodržujte citační normu ISO 690 nebo APA v aktuální verzi.

VI. část: Návrh řešení na základě analýzy předchozích částí (1800–3600 znaků vč. mezer)

- Popište navržené řešení situace (jedno, případně více) v návaznosti na teoretická východiska.
- Využijte vlastní kreativitu. Nepřejímejte slepě modely řešení odjinud. Najděte adekvátní a jedinečné řešení vzhledem k významu situace, k osobnosti žáka a k Vašemu postoji k situaci.

VII. část: Výstupní reflexe (900–1800 znaků vč. mezer)

- Podívejte se zpět na průběh zpracovávání analýzy pedagogické situace, na své řešení situace, popř. i na řešení situace v praxi, bylo-li realizováno, a zhodnoťte tento proces.
- Zodpovězte následující otázky:
    - Jak se mi podařilo zpracovat analýzu pedagogické situace?
    - Jak probíhalo zpracování analýzy pedagogické situace?
    - S kým jsem možnosti řešení situace konzultoval/a?
    - S jakými obtížemi jsem se při řešení situace setkal/a?
    - Jak jsem s řešením situace nakonec spokojen/a?

VIII. část: Seznam použitých zdrojů

- Uveďte seznam všech použitých zdrojů. Dodržujte citační normu ISO 690 nebo APA v aktuální verzi.

Vybírat lze pouze situace, které jste zažili v rámci průběžné, souvislé nebo asistentské praxe v NMgr. studiu.

Pokyny k úpravě analýzy pedagogické situace

Analýza musí obsahovat titulní stranu a stranu s prohlášením o samostatném zpracování analýzy a se souhlasem s použitím obhájené analýzy pro účely výuky na katedře pedagogiky a katedře psychologie PF JU.

Kritéria pro písemné hodnocení analýzy pedagogické situace

Celkem může student získat 50 bodů. U každé části je uveden max. možný počet bodů, které může student získat, a hodnotící škály.

I. část: Popis stavu výchozí situace (max. 5 bodů)

- přesný a srozumitelný popis situace zahrnující všechny informace potřebné ke zpracování problému (5 bodů) – nepřesný a nesrozumitelný popis situace

  s nedostatečnými informacemi vzhledem ke zpracování problému (0 bodů);

II. část: Vstupní sebereflexe vzhledem k situaci (max. 5 bodů)

- komplexní reflexe situace (5 bodů) - povrchní reflexe situace (0 bodů)

III. část: Interpretace situace (max. 10 bodů)

- výstižná a srozumitelná interpretace pedagogické situace (10 bodů) – nevýstižná a nesrozumitelná interpretace pedagogické situace (0 bodů);

IV. část: Formulace otázky, která vystihuje řešenou situaci (max. 3 body)

- přesná a výstižná formulace řešené otázky (3 body) – nepřesná a nevýstižná formulace otázky (0 bodů);

V. část: Zpracování teoretických východisek pro řešení situace (max. 10 bodů)

- adekvátní použité zdroje (5 bodů) – neadekvátní použité zdroje (0 bodů),
- terminologicky přesné zpracování textu (5 bodů) – terminologicky nepřesné zpracování textu (0 bodů);

VI. část: Návrh řešení na základě analýzy předchozích částí (max. 10 bodů)

- návrh řešení je proveden na základě zpracovaných teoretických východisek problému (5 bodů) – návrh řešení není proveden na základě zpracovaných teoretických východisek problému (0 bodů),

- zdůvodněné řešení problému (5 bodů) – nezdůvodněné řešení problému (0 bodů);

VII. část: Výstupní reflexe (max. 3 body)

- komplexní reflexe (3 body) – povrchní reflexe (0 bodů);

VIII. část: Seznam použitých zdrojů (max. 2 body)

- korektně uvedený seznam všech použitých zdrojů (2 body) – nekorektně uvedený seznam všech použitých zdrojů (0 bodů);

Jazyková úroveň práce

- analýza neobsahuje gramatické chyby a odpovídá úrovni odborného stylu (2 body) – analýza obsahuje gramatické chyby a neodpovídá úrovni odborného stylu (0 bodů).

Celkové hodnocení:

Hodnocené oblasti	**Počet bodů**
Vyhovující zpracování	50–26
Nevyhovující zpracování	25 a méně*
Minimální počet bodů v jednotlivých částech:	Nadpoloviční počet bodů z maximálního počtu bodů, které lze v dané části získat**

* Student se může zúčastnit obhajoby zpracované analýzy pedagogické situace, i když získal 25 a méně bodů. Komise zhodnotí jeho dovednost reagovat na připomínky uvedené

v písemném hodnocení a zodpovědět doplňující dotazy.

** Student se může zúčastnit obhajoby zpracované analýzy pedagogické situace, i když nezískal minimální počet bodů v jednotlivých částech. Komise zhodnotí jeho dovednost reagovat na připomínky uvedené v písemném hodnocení a zodpovědět doplňující dotazy.

Příloha č. 2

Kritéria hodnocení diplomové práce

Pozn.: kritéria se hodnotí na čtyřstupňových škálách, jejichž krajní polohy jsou uvedeny u každého kritéria.

Obsahová úroveň práce

- formulace cílů: *cíle jsou jasně formulovány – cíle nejsou korektně formulovány*
- struktura práce odpovídá cílům: *zcela odpovídá – neodpovídá*
- jednotlivé části práce: *jsou pro celek podstatné – nejsou podstatné*
- teoretická a empirická část práce jsou: *provázané – neprovázané*
- naplnění cílů práce: *cíle práce naplněny – nenaplněny*

Způsob zpracování

- zvolené metodologické řešení: *odpovídá cílům práce – neodpovídá cílům práce*
- adekvátní použití výzkumných metod, metodických postupů:

  zcela adekvátní – neadekvátní
- způsob prezentace problému/tématu: *přiměřený a jasný – neodpovídá typu práce, není srozumitelný*
- úroveň interpretace a diskuze k řešenému problému: *dostatečná – nedostatečná*
- **propracovanost práce:** *práce je ve všech svých částech přiměřeně propracovaná – některé části práce nejsou dostatečně dopracované, dokončené*

Práce se zdroji

- práce s odbornou literaturou *výborná – nedostatečná (neodpovídající)*
- aktuálnost použitých zdrojů: *zdroje jsou aktuální – zdroje nejsou aktuální*
- zahraniční zdroje: *práce obsahuje relevantní zahraniční zdroje – práce neobsahuje zahraniční zdroje*
- relevance a validita zdrojů: *relevantní – nerelevantní*
- citační norma: *zcela dodržena – nedodržena*

Jazyková úroveň práce:

- stylistická vyspělost: *odpovídá úrovni odborného stylu – neodpovídá požadované úrovni*
- gramatická úroveň: *neobsahuje gramatické chyby – obsahuje velké množství gramatických chyb*
- odborný jazyk: *používá výborně – nepoužívá*

Formální úroveň práce:

- rozsah práce: *odpovídá – neodpovídá stanoveným požadavkům*
- práce obsahuje požadované náležitosti: *obsahuje – neobsahuje*
- grafická úroveň práce: *vyhovující – nevyhovující*
- struktura a členění práce: *vyhovující – nevyhovující*

Další slovní hodnocení vedoucího a oponenta práce ve vztahu k naplnění jejích cílů a obsahové i formální správnosti.